

Vydává Českomoravská psychologická společnost
Kladenská 48, 160 00 Praha 6
tel. 02/353 60477, e-mail: cmps@ecn.cz
URL: <http://www.ecn.cz/cmps>

Podávání novinových zásilek povolila Česká pošta, s.p.,
Odštěpný závod Praha, čj. nov 6102/96 ze dne 4. 9. 1996

NOVINOVÁ ZÁSILKA

Čtvrtletní

Z P R A V O D A J

Českomoravské psychologické
společnosti

č. 40/1999

Ve spolupráci s Uníí psychologických asociací ČR

prosinec 1999

Vážené kolegyně a kolegové,
právě dostáváte do rukou poslední číslo Zpravodaje před magickým rokem 2000, ať už jej počítáte k století tomuto anebo příštím. Jak jste si jistě všimli, zdraví Vás **novým logem**, dílem akad. malířky Tatyany Svatošové, autorky trvalé výtvarné vzpomínky na Bohumila Hrabala v Praze na Palmovce v místech jeho někdejšího bydliště. Zvolili jsme tento návrh právě proto, že se nám zdá vystihovat sociální povahu psychologie: „psíčko“ jakoby zasazené do malého společenství tří postaviček, které mohou znamenat lidské společenství, rodinu anebo cokoli si budete přát.

Psychologie je o lidech a pro lidi a jako takovou, jedinou a přece mnohou ve svých tolika podobách a aplikacích ji chceme rozvíjet. A právě tato myšlenka jednoty v mnohosti byla zvolena jako vůdčí idea připravovaných **Psychologických dní 2000** (7. - 9. září, Olomouc).

Chtěli bychom tu přednáškami v plénu i v seminářích a workshopech podle tematických okruhů reflektovat **jednotu v odlišnosti** v životě společnosti, národa, rodiny, člověka a v psychologii samé. Chceme se pokusit s přispěním pozvaných přednášejících a Vašich přihlášených příspěvků ukázat, jak se různost a mnohost (rodová, etnická, náboženská atd. atd.) může a má stát vzájemným obohacením a obdarováním. Oslovili jsme některé ze zkušených kolegů, aby nám pomohli vytyčit tematické okruhy a doporučit vhodné přednášející. Budeme vděční i za Vaše podněty a návrhy, rádi bychom v březnovém Zpravodaji uvedli již podrobnější údaje o programu.

Bylo by pěkné, kdybychom se jako jedna psychologická obec mohli v tomto významném roce sejít, abychom bilancovali cestu, kterou jsme spolu v uplynulých letech, kterých si vážíme jako velké společné šance s ne vždy plně využitými rezervami, urazili. Chtěli bychom i společně naznačit výhled pro cestu psychologie v příštím tisíciletí a bude také načase, abychom při valné hromadě zvolili radu pro další období.

To však bude až na podzim. Společně před námi jsou nyní Vánoce a my Vám ze srdce přejeme, abyste je v kruhu svých blízkých prožili v radosti. Zdraví a síla ať Vás pak provázejí v celém příštím roce.

Za radu
Jaroslav Šturma

Ohlašujeme **ZMĚNU TELEFONNÍHO ČÍSLA** kanceláře ČMPS.
Nové číslo je **02/353 60477**.

Elektronická verze Adresáře psychologů 1999 je zájemcům k dispozici. Databáze je na disketě s programem (pod Windows 3.1 a vyšší), který umožňuje údaje prohlížet, vyhledávat a tisknout. Na zadní straně obálky najdete **formulář**, který prosím použijte pro opravy, změny a doplnění dat. Připravujeme novou **aktualizovanou verzi** (jaro 2000). Cena verze 1999 pro členy ČMPS je 100 Kč, pro nečleny je 200 Kč. Na základě obdržené objednávky zašleme složenku/fakturu a po jejím zaplacení dostane zájemce Adresář na svou adresu.

Tímto objednávám ADRESÁŘ PSYCHOLOGŮ 1999 na disketě.

Složenku/fakturu zašlete (jméno, adresa): _____

Datum: _____ Podpis: _____

(Odešlete na adresu ČMPS, Kladenská 48, 160 00 Praha 6)

Ve vlastní věci...

Vážené kolegyně a kolegové,

na interním fóru našeho členstva bychom rádi otevřeli diskusi k problému psychologických služeb tak, jak jsou nabízeny a jak jsou také jejich konzumenty vnímány. V letošním roce se nám kromě jiných reakcí na služby poskytované psychology dostala do sekretariátu také jedna, z níž budeme citovat.

Chceme Vás požádat, abychom se společně zamysleli nad tím, co to vlastně je psychologická služba, kde přesahuje do jiných oblastí, jaká jsou kritéria serióznosti těchto služeb a jejich poskytovatelů a také nad tím, nakolik v některých případech při nabídce psychologických služeb v rozporu s našimi etickými principy nenabízíme či neslibujeme víc, než kolik odpovídá reálným možnostem. Sám se přiznávám, že bývám k takovým nabídkám tím ostražitější, čím většímu okruhu uživatelů s nejširším spektrem poruch nabízím úlevu. Podobně se ve své praxi setkávám s tím, že např. rodiče dětí s těžkým zdravotním postižením jsou vystavováni nabídkám, do nichž - zřejmě bez korekce ze strany poskytovatele služeb - vkládají více očekávání a nadějí, než kolik jim může být solidně nabídnuto. Jde nám o to, abychom tuto sebereflexi provedli především mezi sebou, v našem kruhu. Jinak se vystavujeme riziku, že ke škodě našich

klientů se budou tyto věci probírat v médiích a psychologie v některých případech bude diskreditována.

Byli bychom rádi, kdybychom jako psychologická obec byli schopni postupně vytvořit taková kritéria vycházející z naší odbornosti a etických principů ČMPS, která nám umožní v těchto věcech jasnější rozlišování. Pro začátek tedy pár údajů ze sdělená (adresovaného původně Asociaci forenzních psychologů) o průběhu návštěvy u psychologa (jsme si vědomi, že jde o subjektivní vyjádření klienta, nicméně se nám zdá, že je nelze přejít).

Z důvodu tékavosti a nesoustředěnosti byla moje 11letá neteř objednaná u psychol. ... Když jsme vstoupily s neteří do místnosti, hořela tam svíčka a byla zde cítit omamná vůně. Psychol. si sedl, rozkročil se a řekl neteři, aby k němu šla, že si ji musí omakat. Osahával ji na rukách, na těle a na nohách. Když se dostalo na nohy, tak vykřikl: "Tady to je". Neteř poslal k další osobě, JUDr. ..., která s námi seděla též v místnosti a řekl: "Omakej si ji". Ta ji taky na nohách osahávala. ... Potom si neteř měla posvítit baterkou na třetí oko, které by mělo být nad obočím. Baterkou měla svítit tak dlouho, až se jí rozsvítí v hlavě. Celé léčení se měla skládat ze tří sezení. Na druhé návštěvě jsme měly dostat zázračné kapičky, které by psychol. sám namíchal. ... Naše návštěva trvala 1 hod. Před odchodem z ordinace mně psychol. oznámil, že bere za 1 hod. 1000 Kč. Po odchodu z ordinace nás s neteří strašně bolela hlava a byly jsme obě omámené silnou vůní, která byla v místnosti. Mé a neteřino setkání s psychologem bylo první a zároveň poslední.

V příloze byl uveden návod ke cvičení k odstranění dysfunkcí: svícení světelným paprskem na třetí oko, brnkání na Achillovu šlachy, kreslení ležatých osmiček atd.

Naše otázka k zamýšlení je: jde o psychologickou službu nebo ne? Je vhodné, aby se takovéto služby poskytovaly pod hlavičkou psychologie? Budeme vděční za Vaše zkušenosti, názory a návrhy.

Akce sekce

Pracovní skupina pro psychologii při České pediatrii spol. ČLS JEP
Psychologická sekce Psychiatrické společnosti ČLS JEP
Sekce klinické psychologie při Českomoravské psychologické spol.

pořádají společně **104. klinicko-psychologický den.**

104. KPD se koná 10. ledna 2000 od 9.00 do 13.00 ve velkém sále Lékařského domu, Sokolská 31, Praha 2.

Koordinátor: MUDr. František Schneiberg

(Ústav pro humanitní studia v lékařství 1. LF UK Praha)

Téma: **Náhradní rodinná péče - 10 let poté (ve světle nových předpisů)**

Program:

MUDr. F. Schneiberg: Náhradní rodinná péče - 10 let poté...

JUDr. Hana Nová⁺⁺⁺: Náhradní rodinná péče v nových zákonech

PhDr. Marie Holá⁺, PhDr. Marie Jonáková⁺: Náhradní rodinná péče v současné praxi

MUDr. Jaroslava Lukešová*, Mgr. Jana Woleská*, PhDr. M. Holá,

PhDr. M. Jonáková: Nové modely přípravy žadatelů o náhradní rodinnou péči

Přestávka

MUDr. F. Schneiberg: Existují vůbec medicínská hlediska náhradní rodinné péče ??

MUDr. Anna Neduchalová**, MUDr. J. Lukešová aj.: Kazuistiky

MUDr. F. Schneiberg, MUDr. J. Lukešová, PhDr. M. Holá, PhDr. Blažena Papáčeková⁺⁺: A co potom ?? (Poradenství nově vzniklým rodinám).

Panelová diskuse, diskuse k celému programu.

Pracoviště lektorů: *Kojenecký ústav s DD při FTN Praha 4, **Kojenecký ústav Kyjov, +Rodinná poradna Kolín, ++ Rodinná poradna České Budějovice, +++Magistrát hl.m. Prahy.

Psychologická sekce Psychiatrické společnosti ČLS JEP

Pracovní skupina pro psychologii při České pediater. spol. ČLS JEP

Sekce klinické psychologie při Českomoravské psychologické spol.

pořádají společně **105. klinicko-psychologický den,**

který se koná 13. března 2000 od 9.00 do 13.00 ve velkém sále Lékařského domu, Sokolská 31, Praha 2.

Koordinátor: PhDr. Olga Marlinová

Téma: **Moderní pohledy na vývoj ženy. (Teoretické a klinické aspekty.)**

Příhlášky příspěvků k panelové diskusi zasílejte prosím faxem na číslo 02/24491 515.

Klinicko-psychologické dny 2000

104. KPD 10. ledna 2000

105. KPD 13. března 2000

106. KPD 9. října 2000

107. KPD 11. prosince 2000

V důsledku kumulace květnových svátků na 2. pondělí v květnu KPD nevychází a nelze bohužel termín posunout pro obsazenost sálu.

Za spolupředatele KPD se těší na shledání

PhDr. Miluše Havlínová. CSc.

Pracovní skupina pro náboženskou psychologii při ČMPS

pořádá pracovní setkání v rámci svého programu "Spiritualita pro třetí tisíciletí", které se koná 14. prosince 1999 v 16.00 hod. v budově Kanceláře Akademie věd, Národní 3, Praha 1.

Víra a rozum včera, dnes a zítra.

Úvodní slovo PhDr. Jaroslav Šturma, PhDr. Eduard Urban.

Diskuse z pléna.

PhDr. Eduard Urban, ved. pracovní skupiny

Pracovní skupina pro neuropsychologii ČMPS

si Vás dovoluje pozvat na

38. pracovní seminář neuropsychologů.

Prof. MUDr. Oldřich Vinař, DrSc.: „**Psychofarmakologie mozku**“.

Seminář se koná dne 23. 3. 2000 v 15.00 hod. (!!) ve Fakultní Thomayerově nemocnici, Praze 4-Krč, posluchárna neurologické kliniky IPVZ FTN (pavilon B2 - suterén). Spojení: metro C Kačerov, bus FTN.

Na Vaši účast se těší

PhDr. Petr Kulišťák, ved. pracovní skupiny

Pracovní skupina pro psychonkologii ČMPS

pořádá víkendový **kurs v psychonkologii**, který se bude konat v Praze 24. - 26. března 2000.

Páteční úvodní přednášky budou lékařské:
Onkologie jako obor (doc. MUDr. Bohuslav Konopásek),
Psychoneuroimunologie (MUDr. Jitka Petanová).
V následujících 2 dnech budou tyto přednášky a workshopy:
Postupy v psychonkologické péči (PhDr. Zdeňka Chovancová),
Práce s bolestí (PhDr. Marie Pečená),
Přístupy a péče pro nemocné v terminálních stádiích (MUDr. Marie Svatošová),
Práce s rodinou onkologicky nemocného (Mgr. Marie Zemanová),
Kontinuální péče o onkologicky nemocného (PhDr. Martin Kořán).

Kurs je určen klinickým psychologům, lékařům a studentům posledních ročníků medicíny a psychologie, kteří se na danou oblast zaměřují. Lékařská komora udělila v akreditačním řízení tomuto kursu 5 bodů, účastníci obdrží potvrzení o absolvování.

Přihlášky zasílejte na adresu ČMPS, Kladenská 48, 160 00 Praha, e-mail: cmps@ecn.cz **do konce ledna 2000**. Počet účastníků je limitován (max. 30), účastníci budou zařazeni podle pořadí došlých přihlášek. Omezeně lze zajistit levné ubytování, požadavek uveďte na přihlášku. Kursové: 700 Kč, členové ČMPS 500 Kč, studenti 400 Kč, studenti členové ČMPS 200 Kč. Podrobnou informaci obdrží přihlášení do konce února 2000.

PhDr. Zdena Chovancová, ved. pracovní skupiny

Přihláška na kurs v psychonkologii pořádané ČMPS, březen 2000

Jméno: _____

Kontaktní adresa (PSČ): _____

Telefon, e-mail: _____

Pracovní zařazení: _____ Ubytování ano ne

Datum: _____ Podpis: _____

Sekce klinické psychologie ČMPS

pořádala v květnu a listopadu 1999 víkendový kurs v drogové problematice I, II.

Přednášky v rámci kursu byly určeny pro všechny, kdo mají zájem se blíže problémem drog zajímat, ale i pro ty, kteří se chtějí pouze dovědět bližší informace. Květnový blok byl koncipován spíše z obecnějšího hlediska a účastníci v něm získali primární poznatky.

Samotný kurs II. začal v pátek odpoledne pod vedením Mgr. Jana Šikla a PhDr. Dany Dobiášové. Jejich pojetí bylo založeno na práci s celou skupinou, mělo formu zážitkových technik a tak všichni zúčastnění měli možnost dotknout se osobně tématu závislosti. Většina z nás považovala toto odpoledne za přínosný a netradiční vstup. My osobně jsme ocenily schopnost Mgr. Šikla a dr. Dobiášové nastavit zrcadlo vnitřnímu prožívání. Díky této sebereflexi jsme si uvědomily, že závislost se týká nejenom „těch druhých“, ale každého z nás.

Sobotní dopoledne patřilo PhDr. Jaromíru Zýkovi, který se s námi podělil o zkušenosti z Alternativy - centra pro mladistvé ohrožené drogou. Dozvěděly jsme se, jakým konkrétním způsobem centrum pracuje. Snad bychom rády uvítaly vstup do problematiky gamblerství, pro kterou z časových důvodů nezbyl prostor.

MUDr. Jiří Dvořáček nás odpoledne seznámil s ústavní léčbou závislosti v PL Červený Dvůr u Českého Krumlova. Velké množství informací bylo dobře systematicky uspořádáno a přineslo nám teoretické objasnění problému.

Systém péče o drogově závislé v libereckém regionu byl hlavní náplní nedělního odpoledne. Teoretická část celého kursu tak bylo vhodně doplněna cennými praktickými zkušenostmi z terénu, které nám předali manželé Sychrovi. Líbil se nám způsob vedení skupiny, což se projevilo v aktivním zapojení všech účastníků kursu.

Celý blok přednášek byl podle našeho názoru vhodně koncipován, zážitkové a sebezkušenostní techniky spolu s teoretickou a praktickou částí tvořily vyvážený celek. Různé pohledy na celkovou problematiku byly velmi přínosné a navzájem se doplňující. Páteční setkání bylo pro mnohé nevšední zkušeností a spolu s nedělním programem zaznamenaly největší ohlas.

Do budoucna bychom rády uvítaly i další odborné přednášky týkající se aktuálních témat.

Jana Bambasová, Petra Rohlíková, studentky psychologie

Asociace klinických psychologů

Dne 22. 11. 1999 na své pravidelné schůzi schválilo prezídium AKP **Závazné stanovisko k systému kontinuálního vzdělávání klinických psychologů**, které definuje a rámcuje systém komplexního vzdělávání a udržování odborné způsobilosti klinických psychologů. Toto závazné stanovisko je platné pro všechny klinické psychology na území ČR a platí od 1. 1. 2000. Prezídium děkuje regionálním pobočkám za připomínkování materiálu. Plné znění Závazného stanoviska najdete v příštím Zpravodaji ČMPS.

• • •

V říjnu 1999 nebyl zvolen PhDr. Jiří Růžička presidentem AKP. Bylo to na jeho vlastní žádost, jako prevence únavy materiálu. Pod Jiřího vedením proplula asociace bouřlivými přejeji svých nejednoduchých počátků a dostala se, doufejme, do bezpečnějších vod. Díky za nasazení, čas i nervy, Jirko.

PhDr. Petr Goldmann
president AKP

Z jednání představenstva Unie psychologických asociací ČR

Dne 4. 11. 1999 se rozhodli zástupci asociací obeslat živnostenské úřady v ČR následujícím dopisem. Kopie byla zaslána na vědomí Živnostenskému odboru na Ministerstvu pro místní rozvoj ČR.

Věc: Žádost o výpis registrovaných provozovatelů vázané živnosti **psychologické poradenství a diagnostika** podle zákona 286/1995, a to k datu 31. 12. 1999.

Vážená paní, vážený pane,

žádáme Vás o spolupráci v následující problematice. V poslední době narůstají stížnosti na kvalitu služeb v oblasti psychologického poradenství a diagnostiky, které jsou zasilány předsedkyni Unie psychologických asociací ČR a předsedovi Českomoravské psychologické společnosti.

Stížnosti klientů poukazují na neadekvátní odborné postupy a dále postihují zpochybňování odbornosti provozovatelů těchto soukromých služeb. Naším vlastním zjišťováním jsme dospěli k poznání, že někteří

provozovatelé služeb v oboru psychologické poradenství a diagnostika nejsou dostatečně vysokoškolsky vzdělání a dopouštějí se poškozování klientů v oblasti duševního zdraví. Jako spolutvůrci novely zákona v r. 1995 a zástupci cca 1700 psychologů sdružených v obou společnostech cítíme odpovědnost za poskytování kvalitních služeb v této profesi.

Dovolujeme si proto požádat Vás o poskytnutí jmeného seznamu osob, kterým byl ve Vašem okrese udělen živnostenský list pro výše uvedenou vázanou živnost.

Pro Vaši plnou informovanost uvádíme, že tyto služby může poskytovat absolvent úplného universitního studia s absolutoriem v oboru psychologie s 3letou odbornou praxí v oboru nebo absolvent studia psychologie v kombinaci s jiným oborem s 5letou odbornou praxí v oboru psychologie. Různé výcvikové či rekvalifikační kursy bez výše uvedeného vzdělání neopravňují k získání živnostenského oprávnění pro výkon vázané živnosti psychologické poradenství a diagnostika.

Doufáme ve Vaši laskavou spolupráci, abychom mohli podle stanov obou společností zkvalitnit svou činnost a to v návaznosti na předpisy a normy Evropské unie. Tento statistický přehled bude součástí důvěrné dokumentace předsedů obou společností. Zároveň Vám nabízíme odbornou pomoc v řešení případných otázek při vyřizování konkrétních žádostí o udělení výše uvedené živnosti.

S pozdravem a s důvěrou ve spolupráci s Vámi

PhDr. Blanka Šestáková
předsedkyně
Unie psychologických asociací ČR

PhDr. Jaroslav Šturma
předseda
Českomoravské psychologické
společnosti

Různá oznámení

Adresář dětských center ⇒ International Journal of Psychology, 1999, 34, 3, 189-208, uveřejnil ve spolupráci s UNESCO adresář institucí, které se zabývají výzkumem a péčí o děti a rodinu v rozvojových zemích a ve východní Evropě. Zájemcům můžeme poskytnout kopii (sekretariát ČMPS).

Ohlašujeme **ZMĚNU TELEFONNÍHO ČÍSLA** kanceláře ČMPS.
Nové číslo je **02/353 60477**.

Dětská psychiatrická klinika FN Motol

zve na **pravidelné semináře**, které se konají ve stážovně DPK v pavilonu T. Telefon 02/2443 3400-1.

16. 12. 99 v 13.00 hod.

PhDr. Jana Kocourková: Pohled na moderní psychoanalýzu

20. 1. 2000 v 13.00 hod.

As. MUDr. Lukáš Proper: Diagnostika a léčba dětského autismu.

Společnost ECHA (European Council for High Ability) - STaN (Společnost pro talent a nadání - česká odbočka)

pořádá dne 25. února 2000 ve 14.00 hod.

40. pracovní den:

To nejlepší z ECHA seminářů za uplynulých 10 let.

Chceme pozvat zajímavé osobnosti spjaté s historií ECHA u nás.

41. pracovní den:

Jak vidí péči o nadané v Evropě vedení mezinárodní společnosti ECHA. Účast přislíbil prof. Franz Mönks z university v Nijmegen.

Datum bude oznámeno.

Pracovní dny se konají v kinosále Národního technického muzea v Praze na Letné, Kostelní 44.

Ve dnech 19. - 22. 8. 2000 se koná **7. ECHA konference** v Debrecínu, Maďarsko. Kontakt: dr. Judit Tanczos, e-mail: tanczosj@tigris.klte.hu.

Předsedkyně:

PhDr. Eva Vondráková

Místopředseda:

Prof. PhDr. J. Švancara

Společnost pro logoterapii a existenciální analýzu - SLEA

pořádá pracovní setkání s názvem

„Když člověk hledá smysl“.

Koná se dne dne 25. 3. 2000 v Evangelické teologické fakultě UK, Černá 9, Praha 2.

Účastnický poplatek 400 Kč, studenti a členové SLEA 250 Kč bude vybírán na místě.

Program: Registrace od 8.30 hod., přednášky (9.00 - 13.00)

Když se smysl stává otázkou (PhDr. Jana Božuková, GLE - Vídeň)

Smysl života ve stáří (PhDr. Jan Müller)

Prožívání existenciálního vakua u pracovníků v manažerských profesích (Mgr. Tomáš Vašák)

Chrání nás víra před ztrátou smyslu? (MUDr. Dagmar Křížková)

Informace o programu, struktuře a podmínkách výcviku v logoterapii a existenciální analýze (předběžné zahájení na podzim 2000)

(PhDr. Jana Božuková)

Představení jednotlivých odpoledních workshopů.

Workshopy (14.00 - 17.30):

Naplnění času (Doc. PhDr. Karel Balcar)

Svoboda rozhodování (PhDr. Daria Netíková, Mgr. Renata Kutnarová)

Když strach omezuje život (PhDr. Dana Krausová, Alena Neprašová)

Proměny životního smyslu v krizových situacích (Mgr. Vladimíra Nahodilová, Martina Aliňáková)

Téma smyslu v mém vlastním životě - sebezkušenostní workshop

(PhDr. Hana Petráková).

Kontaktní adresa: SLEA, Daria Netíková, Markova 3, 158 00 Praha 5, tel. 02/57211029, e-mail: daria.netikova@seznam.cz.

Institut expertních služeb I. E. S. • Psychologický ústav AV ČR Brno

Psychol. ústav FF UP Olomouc • Katedra psychologie FSS Brno

společně pořádají 0. přípravný ročník celostátní konference

**„Kvalitativní výzkum ve vědách o člověku
na prahu třetího tisíciletí“.**

Termín: 1. - 2. června 2000

Místo konání: Brno

Všechny předběžné přihlášky, včetně přihlášek aktivních sdělení a případné dotazy lze zasílat na adresu: Denní psychoterapeutické sanatorium ELYSIUM, Hapalova 22, 621 00 Brno (vyřizuje pí Němečková, tel./fax: 05/41227704, e-mail: elysium@sky.cz).

U přihlášek aktivních sdělení je třeba zaslat plný český a anglický název, český a anglický abstrakt sdělení a požadavky na techniku (zp. projektor, diaprojektor atd.). Délka sdělení je max. 20 min. + 10 min.

diskuse. Veškeré podrobné informace (ubytování, strava atd.) lze na požádání obdržet.

Termín pro přihlášky je max. do 31. ledna 2000. Všichni přihlášení budou do konce února 2000 obesláni programem a podrobnými informacemi o konání konference.

Subkatedra klinické psychologie IPVZ
Kursy a odborné stáže na leden - červen 2000

Kurs v Rorschachově metodě pro pokročilé

vedoucí: PhDr. Jan Ženatý termín: 27. - 28. 1. 2000

místo konání: Praha 4, Budějovická 15

Kurs v Rorschachově metodě III. část

vedoucí: PhDr. Jan Ženatý termín: 14. - 15. 2. 2000

místo konání: Praha 4, Budějovická 15

Kurs - Psychologické služby pro děti se zdravotním postižením

vedoucí: PhDr. Dana Krejčířová termín: 17. - 18. 2. 2000

místo konání: Praha 4, Budějovická 15

Kurs Úvod do klinické psychologie dospělých

vedoucí: PhDr. J. Ženatý termín: 13. - 14. 3. 2000

místo konání: subkatedra klinické psychologie, FTN, Praha 4

Kurs Zdravotnické právo

vedoucí: JUDr. J. Stolínová, PhDr. J. Ženatý termín: 20. 3. 2000

místo konání: Budějovická 15, Praha 4

Kurs Úvod do dětské klinické psychologie

vedoucí: PhDr. Dana Krejčířová termín: 15. - 16. 3. 2000

místo konání: subkatedra klinické psychologie, FTN, Praha 4

Specializační kurs v klinické psychologii

vedoucí: PhDr. Jan Ženatý termín: 3. - 7. 4. 2000

místo konání: Budějovická 15, Praha 4

Kurs Diferenciální diagnostika v dětské klinické psychologii

vedoucí: PhDr. Dana Krejčířová termín: 20. 4. 2000

místo konání: Budějovická 15, Praha 4

Kurs v psychosociální problematice geriatrických pacientů

vedoucí: PhDr. Alena Vyšatová termín: 16. - 17. 5. 2000

místo konání: Budějovická 15, Praha 4

Kurs v Rorschachově metodě pro pokročilé

vedoucí: PhDr. Jan Ženatý termín: 22 - 23. 5. 2000

místo konání: Budějovická 15, Praha 4

Kurs: Využití Rorschachovy metody u dětí - pokračování

vedoucí: PhDr. Dana Krejčířová termín: 24. 5. 2000

místo konání: Budějovická 15, Praha 4

Kurs - Terapie zanedbávaných a zneužívaných dětí

vedoucí: PhDr. Z. Toužimská termín: 29. - 30. 5. 2000

místo konání: Praha 4, Budějovická 15

Kurs v Rorschachově metodě IV. část

vedoucí: PhDr. Jan Ženatý termín: 5. - 6. 6. 2000

místo konání: Praha 4, Budějovická 15

» » »

Odborná stáž v psychologické vývojové diagnostice

vedoucí: PhDr. Dana Krejčířová termín: 24. 1. - 4. 2. 2000

místo konání: subkatedra klinické psychologie, FTN, Praha 4

Odborná stáž v psychologické vývojové diagnostice

vedoucí: PhDr. Dana Krejčířová termín: 20. - 31. 3. 2000

místo konání: subkatedra klinické psychologie, FTN, Praha 4

Odborná stáž v dětské klinické psychologii

vedoucí: PhDr. Dana Krejčířová termín: 29. 5. - 9. 6. 2000

místo konání: subkatedra klinické psychologie, FTN, Praha 4

Odborná stáž - výcvik v užívání vývojových škál

vedoucí: PhDr. Dana Krejčířová termín: 26. - 30. 6. 2000

místo konání: Kojenecký ústav při FTN, Sulická, Praha 4.

Přihlášky zasílejte na adresu: Subkatedra klinické psychologie IPVZ, pí D. Petrášová, FTN, Vídeňská 800, 146 59 Praha 4-Krč, tel. 02/6108 2100.

**Plán přednáškového cyklu pro psychology
zařazené do speciální přípravy v klinické psychologii
(leden - červen 2000)**

6. 1. 2000	10-12 h.	PhDr. J. Ženatý: Kazuistické konzultace
	13-16 h.	PhDr. Jiří Šípek: Integrativní psychoterapie zásady integrat. výzkumu, kazuistické ukázky
3. 2. 2000	10-12 h.	PhDr. D. Krejčířová: Kazuistické konzultace
	13-16 h.	MUDr. M. Jarolímek: Psychózy

2. 3. 2000 10-12 h. PhDr. J. Ženatý: Kazuistické konzultace
 13-16 h. PhDr. P. Goldmann: Diferenciální diagnostika
 13. 4. 2000 10-12 h. PhDr. D. Krejčířová: Kazuistické konzultace
 13-16 h. Doc. PhDr. J. Kocourková: Mentální anorexie
 11. 5. 2000 10-12 h. PhDr. J. Ženatý: Kazuistické konzultace
 13-16 h. MUDr. Ján Praško, CSc.: Deprese klasifikace
 ICD 10, psychoterapie, farmakoterapie
 1. 6. 2000 10-12 h. PhDr. D. Krejčířová: Kazuistické konzultace
 13-16 h. Doc. MUDr. E. Malá: Psychotické poruchy u dětí.

Dr. D. Krejčířová vede kazuistické konzultace zaměřené především na děti, dr. J. Ženatý konzultace zaměřené především na dospělé, posluchači pracují se svým rozpracovaným kazuistickým materiálem. Další informace na tel. 02/6108 2100.

« « « » » »

Subkatedra soudní psychiatrie a psychologie IPVZ v Praze

oznamuje **program pro psychology** na rok 2000:

13.- 16. 4. 2000

Kurs soudní psychologie pro žadatele o znalecké oprávnění

20.- 22. 10. 2000

Kurs soudní psychologie se zaměřením na dětskou problematiku

18.- 19. 11. 2000

Weekendové soustředění pro znalce - psychology. Rozbory posudků, novinky, řešení složitější problematiky.

Přihlášky zasílejte prosím na adresu IPVZ, Budějovická 15, 140 00 Praha 4, pí. Morávková, tel. 02/6109 2111 (centrála). Cena 200 Kč/všední den, 250,-/weekendový den. *450 studijní*

Současně upozorňuji na program **soudně-psychiatrické konference**, která se bude konat v 1. pol. září 2000 (blíže v informacích Purkyňovy společnosti):

- Trestná činnost páchaná na dětech, vč. vraždy novorozence matkou
- Trestná činnost žen

Všichni zájemci, zvláště ti s aktivní účastí, jsou srdečně zváni !

PhDr. Štěpánka Tůmová

Katedra neurologie IPVZ

Kurs: **Úvod do neuropsychologie - 2. část**

vedoucí: PhDr. Petr Kulišťák termín: 4. 4. 2000

místo konání: Budějovická 15, Praha 4

Kurs **Neuropsychologická rehabilitace**

školitel: PhDr. Petr Kulišťák termín: 18. - 19. 4. 2000

místo konání: Budějovická 15, Praha 4

Odborná stáž - **Úvod do neuropsychologie**

školitel: PhDr. Petr Kulišťák termín: 3. - 7. 4. 2000

místo konání: Praha 4, FTN, Vídeňská 800, katedra neurologie

Odborná stáž - **Neuropsychologická diagnostika a rehabilitace**

školitel: PhDr. Petr Kulišťák termín: 10. - 14. 4. 2000

místo konání: Praha 4, FTN, Vídeňská 800, katedra neurologie.

Písemné přihlášky na adresu PhDr. Petr Kulišťák, katedra neurologie, FTN, Vídeňská 800, 140 00 Praha 4.

« « « » » »

Psychiatrická klinika IPVZ

v Praze 8 - Bohnicích, pav. 27 nabízí pro klinické psychology:

10. - 11. 1. 2000

Odborná stáž v psychodiagnostice dospělých - organicita a psychózy v psychodiagnostických metodách

19. - 21. 1. 2000

Odborná stáž v psychodiagnostice dospělých - Rorschach pro začáteč.

9. - 11. 2. 2000

Odborná stáž v psychodiagnostice dospělých - projektivní techniky

28. - 29. 2. 2000

Odborná stáž v psychodiagnostice dospělých - dotazníkové metody v psychiatrii (MMPI, EOD, Cattell)

8. - 10. 3. 2000

Odborná stáž v psychodiagnostice dospělých - pokračovací Rorschach.

Cena odborné stáže je 200,-/den. Přihlášky prosím na adresu Kolej IPVZ, odd. organizace studia, Budějovická 15, 140 00 Praha 4 nebo osobně na tel. 02/8552937.

PhDr. N. Kubíčková

Institut Alice Masarykové při UK - sekce Focusing
nabízí kurzy **f o c u s i n g**.

A. **Základní kurs Focusing** (1. stupeň) - 24 hod., cena 970 Kč.

Termíny: 9.- 12. 3. 2000, 27.- 30. 4. 2000, 12. - 15. 10. 2000.

B. **Provázení při Focusing** (2. stupeň) - určen absolventům kursu A.
Obsahuje 16 hod., cena 680 Kč.

Termín: 11.- 13. 2. 2000, 26. - 28. 5. 2000, 24. - 26. 11. 2000.

C. **Základní kurs + provázení při Focusing (A+B)** se koná 1x ročně v Rašovicích u Týniště n. Orlicí v termínu 21.- 27. srpna 2000, cena 1.290 Kč.

Výuka probíhá ve skupině max. 18 účastníků. Organizace si mohou kurzy objednat pro své zaměstnance i mimo uvedené termíny po vzájemné dohodě, též mimo Prahu. Další informace s přesným místem konání obdrží zájemci, kteří zašlou přihlášku se svou adresou (vč. telefonu) na adresu AMI - sekce Focusing, Mgr. Ivan Kolář, Severovýchodní VI. 655/12, Praha 4, 140 00, tel. 0606211758.

Pražská psychoterapeutická fakulta (VIAP)

pořádá sebezkušnostní semináře:

- 7.- 8. 1. 2000 Základy metody osobní existenciální analýzy
(PhDr. Karel Balcar)
- 4.- 5. 2. 2000 Psychoterapie poruch příjmu potravy
(PhDr. David Krch)
- 11.- 12. 2. 2000 Tragická triáda logoterapie (PhDr. Karel Balcar)
- 3.- 5. 3. 2000 Relaxační techniky a jejich využití v praxi
(PhDr. Gabriela Langošová)
- 3.- 5. 3. 2000 Terapie zaměřená na tělo (Eli Weidenfeld)
- 3.- 5. 3. 2000 Cesta k symbolickému životu (PhDr. Luděk Běťák)
- 10.- 12. 3. 2000 Transakční analýza (PhDr. Marie Henková)
- 10.- 12. 3. 2000 Komunikační techniky (MUDr. Iva Ondráčková)
- 17.- 18. 3. 2000 "Dětský" balint (PhDr. Alena Paloušová)
31. 3.- 2. 4. 2000 Sociální fobie a kognitivně-behaviorální terapie
(Mgr. Katarina Durecová)
- 7.- 9. 4. 2000 Neverbální psychoterapie a komunikace
(PhDr. Jana Procházková)

- 7.- 9. 4. 2000 Imaginace a sen v jungovské terapii
(PhDr. Luděk Běťák)
- 12.- 14. 4. 2000 „Jak se dělá“ skupinová a komunitní psychoterapie
(PhDr. Jiří Růžička)
- 14.- 15. 4. 2000 Daseinsanalytický výklad snů - využití v praxi
(PhDr. Oldřich Čálek)
- 14.- 16. 4. 2000 Arteterapie (PhDr. Ingrid Hanušová)
- 12.- 14. 5. 2000 Gestalt terapie (Mgr. Ula Hajná)
- 12.- 14. 5. 2000 Psychoter. intervence u onkologicky nemocných
(Mgr. Marie Zemanová)
- 19.- 21. 5. 2000 Komunikační dovednosti v práci s dospívajícími
(PhDr. Václava Masáková)
- 2.- 4. 6. 2000 Obsedantně-kompulsivní porucha a KB terapie
(Mgr. Katarina Durecová)

Cena semináře je 1.100 - 1.500 Kč, studenti 900 - 1.200 Kč.

Pro pedagogické pracovníky organizuje VIAP (PPF) „Vzdělávání v psychosociálních dovednostech v pedagogickém procesu“ akreditované MŠMT ČR (soubor 10 seminářů v průběhu 2 let).

Pražská psychoterapeutická fakulta pořádá 5letý výcvik v dynamické komunitně skupinové psychoterapii, systém SUR
(přihlášky do konce ledna).

Přihlášky a bližší informace ohledně uvedených akcí písemně na adrese:
VIAP, s.r.o., Hekrova 805, Praha 4, 140 00 nebo na tel. 02/6791 3634.

SUR otevírá další běh psychoterapeutického výcviku.

Tréninková komunita KOV systému SUR nabízí nový cyklus sebezkušnostního komunitního výcviku ve skupinové psychoterapii (dynamicky orientované). Výcvik trvá 4 roky a je v rozsahu 500 hodin.

Lektoři: Vyhnálek, Drahot, Kučera, Halamová, Pečená, Procházková a další. Přihlášky a bližší informace zašlete v případě Vašeho vážného zájmu na adresu: PhDr. Miroslav Vyhnálek, Sokolovská 59, 186 00 Praha 8. Přihlášení zájemci obdrží podrobné informace o teoretické části vzdělávání v psychoterapii a následné formě supervize.

Česká společnost pro analytickou psychologii (ČSAP) otevírá dvouletý **výcvikový program v jungovskyy orientované psychoterapii**. Jedná se o cyklus přednášek a seminářů probírající základní témata analytické psychologie C. G. Junga a jeho pokračovatelů. Účastníci programu se scházejí 2x měsíčně na odpoledních seminářích (probíhají paralelně v Praze a v Brně, řídí je členové ČSAP) a 4x ročně na víkendových seminářích (střídavě v Praze a v Brně pod vedením zahraničních lektorů, delegovaných International Association for Analytical Psychology).

Vedle teoretického vzdělávání je kladen důraz na praktickou aplikaci - součástí všech seminářů jsou supervize případů účastníků programu. K dosažení statutu „jungovskyy orientovaný psychoterapeut“ při zakončení kursu si kromě dalších povinností musí účastník zajistit a absolvovat sebezkušnostní a supervizní hodiny, jejichž počet a specifikace jsou určeny ve stanovách ČSAP - kvantitativně odpovídá běžným požadavkům hlubinně a dynamicky orientovaných směrů. Vzdělávací program ČSAP je akreditovaný pro zdravotnictví.

Požadavky na uchazeče: VŠ vzdělání v oboru blízkém oblasti duševního zdraví. Již probíhající vlastní psychoterapeutická činnost. Znalost angličtiny či němčiny na úrovni umožňující číst odborné texty a porozumět se. Prosíme, aby se hlásili jen uchazeči, kteří mají opravdový a prokazatelný zájem.

Přijímací řízení proběhne v únoru 2000, datum bude zájemcům upřesněno. Uzávěrka přihlášek je **15. 1. 2000**, přihlášení obdrží do konce ledna 2000 podrobné informace o výcviku i o přijímacím řízení. K přihlášce přiložte rukou psaný životopis a jakékoli doložení Vašeho zájmu (seznam literatury, s níž jste obeznámeni, absolvované kursy, stáže atd.). Přihlášky pošlete na adresu: PhDr. Ludvík Běřák, psychologická praxe, Dykova 26, 636 00 Brno, na obálku prosím uveďte "kurs ČSAP".

Akreditace v psychoterapii

Dne 29. 9. 1999 bylo uzavřeno 1. kolo akreditací institutů, které poskytují dlouhodobé vzdělávání v psychoterapii (tato akreditace platí pro zdravotnictví). Komise složená ze zástupců České psychoterapeutické společnosti ČLS JEP (dříve SPRT ČLS JEP), Asociace klinických psychologů ČR, Psychiatrické společnosti ČLS JEP a Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví Praha posuzovala žádosti o akreditace jednotlivých výcvikových programů a doporučila programy těchto vzdělávacích institutů:

Institut aplikované psychoanalýzy (doc. PhDr. Jiří Kocourek, Vítězné nám. 10, 160 00 Praha 6, tel. 02/3120305)

Psychoanalytický institut při ČPS (PhDr. Michael Šebek, CSc., Školská 28, 110 00 Praha 1)

Institut pro integrovanou psychoterapii a psychologické poradenství - IPIPAPP, program INTEGRA

(P.O. Box 08, 775 00 Olomouc)

Dialog (PhDr. A. Polák, Malátova 9, 621 00 Brno; MUDr. J. Rektor, nám. Přerovského povstání 1, 750 00 Přerov)

Česká společnost pro katathymně imaginativní psychoterapii (dr. Hana Konečná, Luční 17, 602 00 Brno)

Brněnský institut psychoterapie (Rezkova 53, 602 00 Brno)

VIAP - Pražská psychoterapeutická fakulta

(Hekrova 805, 149 00 Praha 4)

Institut rodinné terapie Praha (Na Šafránci 28, 101 00 Praha 10, tel./fax 02/71733441, e-mail: gjuric@mbox.vol.cz)

Skálův institut (Apolinářská 4, 128 00 Praha 2)

Institut kognitivně behaviorální terapie (MUDr. Jan Zbytovský, Psychiatrická klinika FN Hradec Králové, 500 05, e-mail: zbytov@lfhk.cuni.cz)

Pražský psychoterapeutický institut, pobočka Liberec

(Jáchymovská 286, 460 10 Liberec)

Výukové pracoviště dětské a dorostové psychiatrie, výcvik IPVZ

(MUDr. Eva Malá, VP DDP, Ke Karlovu 11, 120 00 Praha 2)

Institut pro Gestalt terapii a psychosyntézu - I-GAP

(Arabská 683, 160 00 Praha 6)

PCA institut Praha

(PhDr. Miloš Mudra, U lesa 559, 142 00 Praha 4)

Institut pro systemickou rodinnou terapii Brno

(Starobrněnská 7, 602 00 Brno)

Česká společnost pro analytickou psychologii

(Dykova 26, 636 00 Brno)

Asociace výcvikových komunit SUR

(Sanima, Kytlická 23/758, 190 00 Praha 9)

Český institut pro přístup zaměřený na člověka Brno

(Jakubská 7, 602 00 Brno). 99/200

V závorkách jsou uvedeny kontaktní adresy, kde je možné získat aktuální informace.

Představujeme...

Speciální psychologická poradna pro sluchově postižené při FRPSP (zřizovatel Federace rodičů a přátel sluchově postižených) poskytuje své služby od roku 1997.

NABÍZÍME – ped.-psych. poradenství, psychoterapie, trénink sociálních dovedností, krizová intervence a kontaktní centrum (psychiatrická a drogová problematika). Všechny naše služby jsou poskytovány ve znakovém jazyce.

KLIENTELA – sluchově postižení a jejich rodiny.

FINANCOVÁNÍ – Činnost poradny je financována z grantu MZD při spoluúčasti FRPSP. Služby poradny jsou poskytovány zdarma s možností sponzorského daru.

Kontakt: Hábova 1571, 155 00 Praha 5-Stodůlky, tel. 02/6417313, 6517691, fax 02/6517808, návštěvní hodiny: středa 8.00 - 17.00 hod.

Mgr. Markéta Frývaldská

Bc. Štěpán Vymětal

Růst Americké psychologické asociace

V posledních letech se APA rozrostla o 5 dalších specializovaných skupin (division). Jsou to:

- 50. Závislosti
- 51. Společnost pro psychologické studium mužů a maskulinity
- 52. Mezinárodní psychologie
- 53. Klinická psychologie dítěte
- 54. Společnost pro pediatriickou psychologii.

Josef Brožek

Zpráva o semináři „Ochrana zvířat“
(15. - 17. 10. 1999, Slapy nad Vltavou)

V pořadí druhý seminář o vztahu zvířete a člověka navazoval na seminář pořádaný před dvěma lety pod názvem „Zvíře jako partner a průvodce člověka“, který měl jako téma zejména zooterapii (tj. terapii pomocí zvířat), zvláště hipoterapii a canisterapii (léčbu s pomocí psa)

včetně praktických ukázek práce se zvířaty (terapie s koněm a se psy). Seminář byl úspěšný a někteří účastníci chtěli pokračování - na podzim tohoto roku se tedy povedlo zorganizovat již poněkud komornější seminář na téma ochrany zvířat.

Účastníci vyslechli velice fundovanou přednášku PhDr. et JUDr. Jiřího Taišla o právních aspektech ochrany zvířat v historickém vývoji i v současné legislativě; spolu s doc. PhDr. Slávkou Fraňkovou, DrSc. z FF UK se zamýšleli nad etickými problémy využití zvířat (i lidí) při výzkumu a napjatě sledovali moudré úvahy prof. dr. Zdeňka Veselovského. Přednášky byly provázeny živými diskusemi, které obvykle pokračovaly i v době přestávek. Podstatnou částí semináře byla i výměna zkušeností a informace o aktivitách různých sdružení, zabývajících se ochranou zvířat: Skupina pro zvířata, Animal SOS, Svoboda zvířat, sdružení SRAZ atd. Duchovní rozměr vztahu člověka a zvířete tematizovaly dva krátké příspěvky teologické (ThDr. Jiří Silný a Ing. Petr Teuchmann), ale nejhlubší rozhovor navodilo autorské čtení poezie spisovatelky Jany Štroblové. Seminář obohatil účastníky nejen novými poznatky, ale i atmosférou rozhovorů a setkání a vyústil v několika případech i v navázání spolupráce mezi účastníky. Ze semináře je připravován sborník některých příspěvků. Sborník ze semináře "Zvíře jako partner a průvodce člověka" je již k dispozici. Objednávky přijímá Ekumenická akademie, Moskevská 34, 101 00 Praha 10, tel./fax 02/71720964.

Mgr. Štěpánka Straková, OS Ekumenická akademie

„Tělem i duší“ – 3. mezinárodní kongres Společnosti pro terapii pevným objetím (Praha, 16 - 19. 10. 1999)

V říjnu proběhl v Praze česko-německý kongres, který pořádala Společnost pro pevné objetí jako životní formu a terapii v čele s prezidentkou dr. Jiřinou Prekopovou. Spolupořadatelé byla také Českomoravská psychologická společnost, katedra psychologie Filosofické fakulty UK a Společnost sociální pediatrie ČLS JEP. Kongresu se zúčastnilo více než 300 lidí především z řad odborníků, ale setkání bylo přístupné i rodičům, vychovatelům, zástupcům občanských aktivit, studentům...

Záštitu nad kongresem převzal děkan Filosofické fakulty UK doc. Vrhel, emeritní děkan 1. lékařské fakulty UK doc. Hach, biskup ostravsko-opavský Mons. Lobkowicz a známý dětský psycholog prof. Matějček.

Šlo o skutečně ojedinělou akci, rozsáhlou výměnu zkušeností, podporovanou i Česko-německým fondem budoucnosti.

Společným a hlavním tématem byla obnova lidskosti na prahu třetího tisíciletí. Důvod? Prezidentka kongresu PhDr. Jiřina Prekopová nazvala trefně naši dobu autistickou. Autista dává přednost předmětům před kontakty s lidmi. Prudké tempo technického rozvoje vzdaluje člověka od lásky. Důsledky popsala dr. Prekopová v knihách o výchově dětí, které u nás vyšly z důvodu její emigrace až po revoluci: „Malý tyran“ (Portál, 1993, 1996, 1999), „Když dítě nechce spát“ (Portál 1997), „Neklidné dítě“ (s dr. Schweizerovou, Portál 1994). Kniha „Děti jsou hosté, kteří hledají cestu“ vychází letos už ve třetím vydání. Smyslem přednášek dr. Prekopové o terapii pevným objetím bylo prohloubení znalostí o metodě, která umožňuje vyjádřit a usmířit i těžké konflikty v rodině.

O své zkušenosti se dr. Jiřina Prekopová nedělila sama. Přizvala ke spolupráci více než 30 odborníků z Čech a Německa, kteří se snažili zdůraznit, že život má svůj duchovní rozměr, což by se mělo odrazit i v terapii. Těžiště kongresu bylo nejen v přednáškové části, ale zejména v možnostech praktického nácviku formou workshopů. Poprvé se čeští odborníci měli možnost seznámit s novými metodami v terapii rodiny a rodinných vztahů, které u nás nejsou známy, nebo jen pouze okrajově.

Provokující byl např. půldenní workshop Berta Hellingera *Stavění rodinných systémů*. Tento terapeut studoval filosofii, teologii, pedagogiku a jako člen katolického misijního řádu pracoval v jižní Africe. Stal se psychoanalytikem a skrze skupinovou dynamiku, primární terapii, transakční analýzu a hypnoterapii dospěl k původnímu konceptu systemické a rodinné terapie. Pracuje s minimem informací o klientovi. Ten si vybírá zástupce za sebe i svoje nejbližší a staví je do vzájemného vztahu. Vytváří lépe čitelný systém.

Stvoření začalo v jednotě těla a duše. Není možné přijmout sám sebe bez své tělesnosti. O tělesnosti jako součásti osobní existence a důsledcích pro přístup k osobám s postižením hovořil PhDr. Jaroslav Šturma, ředitel Dětského centra Paprsek. Německý evangelický pastor Philipp Nessling z Essenu obohatil program svou přednáškou na téma *Tělesnost ve vztazích mezi rodiči a dítětem*. Ve workshopu názorně předváděl praktická cvičení, která se mu osvědčila v patnáctileté praxi s dětmi s různými typy duševního postižení či nápadnostmi v chování. Svými zkušenostmi přispěli také terapeuti z prostředí dětských domovů, církevních kontaktních center apod.

Obrovský zájem byl o workshop usmířovací terapie. Šlo o terapeutickou možnost smířit se pomocí vizualizace s otcem nebo matkou v náručí blízkého člověka. Projevilo se, kolika lidem chybí odpuštění a usmíření... Poutat, pustit, odpustit. Potřeba duchovního vedení, lásky konkrétně vyjádřené dotykem od prenatálního vývoje až na samý konec lidského života, to byla témata, ohledávaná v druhé půli konání setkání.

Kongres byl mimořádnou příležitostí navázat nové profesní i přátelské kontakty. Šanci pro otevřenou komunikaci měl opravdu každý. Záleželo jen na každém jednotlivci, co potřeboval a byl schopen si odnést do svého každodenního života. Mnoho lidí cítilo potřebu zduchovnění v této hektické, pragmatické době, což vede člověka zpátky do společenství, nikoliv na ostrov samoty.

Mgr. Hana Kejhová

Mezinárodní aktivity

Mezinárodní společnost pro výzkum stresu a anxiety (STAR)

uspořádá ve dnech 20. - 22. 7. 2000 už 21. mezinárodní konferenci v Bratislavě. Hlavními tématy budou – **stres a zdraví, stres a adolescenti, psychofyzilogické aspekty stresu a anxiety**.

Všechny další informace poskytne organizátor Dr. Ivan Sarmány Schuller, CSc., Ústav experimentálnej psychológie SAV, Dúbravská 9, 813 64 Bratislava, SR, tel. -421/7/5941 3229, fax -421/7/5477 5584, e-mail: expssarm@savba.sk., <http://nic.savba.sk/~expssstar>.

17. - 21. 7. 2000

58th Annual Convention ICP, Padova, Itálie.

E-mail: comunian@psico.unipd.it, www.unipd.it/ammi/news/ICP.

Odborná literatura

M. Hrdlička, D. Hrdličková: **DEMENCE A PORUCHY PAMĚTI** (Grada Publishing - ed. pro prakt. lékaře, sv. 2, 1999, 53 stran, 59 Kč)

V pořadí druhý svazek edice pro praktické lékaře vydává další záslužnou publikaci. Nejen „železo stárne“, jak uvádí televizní reklama na nátěry, ale i lidé. A s přibývajícím věkem se zvyšuje výskyt lidí, trpících poruchami paměti a demencí. A pro profesionály zabývající se léčením a péčí o takto postižené pacienty je určena tato publikace.

Recenzovaná publikace přináší fundovaný popis probíraného jevu s vymezením pojmů, popisy gerontopsychiatrických posuzovacích škál (MMSE, škála Yesavage k hodnocení deprese, Ischemické skóre dle Hachinského či velmi jednoduchý, leč efektivní Test hodin).

Jednotlivými druhy demencí se zabývá kap. 4, která popisuje demenci Alzheimerova typu, vaskulární demenci, demenci s Levyho tělisky, demenci u Pickovy choroby, demenci u Creutzfeld-Jakobovy choroby, demenci u Huntingtonovy choroby, demenci u Parkinsonovy choroby, u infekce HIV či sekundární demenci.

Pro psychology méně zajímavá, leč užitečná je závěrečná kapitola o farmakoterapii demencí a poruch paměti. Z mého pohledu chybí (třeba ve spolupráci s psychologem, zabývajícím se uvedenou problematikou) popis psychologického ovlivňování kognitivních a mnestických poruch. Třeba k tomu bude příležitost v dalším vydání.

PhDr. M. Kořán, CSc.

* * *

Richard W. Coan: OPTIMÁLNÍ OSOBNOST A DUŠEVNÍ ZDRAVÍ. Hrdina, umělec, mudrc nebo světec? Přeložil E. Bakalář.

(Grada Publishing, Praha 1999, 236 stran, 296 Kč.)

O této knize právě vyšla recenze také v Psychologii dnes, 6/99, v níž prof. J. Hoskovec výstižně přibližuje zájemcům obsah, kladně hodnotí záměr autora i pečlivý překlad. Můžeme tedy nahlédnout do této publikace z jiného hlediska. Především je třeba vědět, že uvedený podtitul je názvem anglického originálu, zatímco titul, zvolený pro české vydání, konsistentně odpovídá obsahu první kapitoly. Jestliže originál vyšel před 22 lety, můžeme se ptát, zda je tento text přínosem také pro dnešní čtenáře. Odpovídám, že z velké části ano. Zejména seriózně podaný přehled názorů na osobu a osobnost od antiky až po současné směry může sloužit jako vhodný studijní text k dějinám psychologických a psychotherapeutických systémů. Empirik bude asi mít pochybnosti o záměru autora zachytit dimenze ideální či optimální osobnosti. (Optimální vzhledem k jakému kritériu?) Autor sám (1974) provedl výzkum baterií testů vyžadující šesti hodin u stovek studentů. Z devatenácti kosých rotovaných faktorů nevyplývalo nic, co by se dalo považovat za obecný faktor integrace osobnosti. Závěrečná kapitola tedy končí vytyčením pěti základních způsobů naplnění života, jak k nim dospěl na základě tradičních i současných názorů na osobnost a zčásti i svých výsledků. Jsou to: 1. *efektivní fungování v intelektuální, společenské nebo fyzické oblasti*, 2. *tvorivost*,

3. *vnitřní harmonie*, 4. *uskutečňování lidské pospolitosti*, 5. *transcendence*. Jde tedy v podstatě o životní styl, kvalitu života, životní naplnění, a to s přihlédnutím k předivu činitelů duševního zdraví.

Pro překlad je v textu řada záludností. Nevím, jak to zní v angličtině, ale asi není nejlepší ekvivalent psát o „ujetých lidech“ (ujeté je chování, jednání), zvláště když by k nim měl patřit Richard Wagner a van Gogh. - Správně má být chasidismus. V rejstříku je řada chyb ve jménech autorů. - Závažnější je převod termínů, které už jsou v českých překladech ustálené. Týká se to překladu „bytí-na-světě“ u M. Heideggera, kde by bylo dobře držet se publikací v edici Oikúmené, a převodu self, tedy Selbst, u C. G. Junga (máme již pečlivé překlady dr. K. Plocka a spolupřekladatelů).

Knihu jsem četl se sympatiemi k snahám autora. Domnívám se, že může být podnětná a užitečná pro studenty a podnětná pro psychology zaměřené na kvalitu života (Quality of Life, QoL) - v současné době je to široká, byt dost různorodá tematika.

Josef Švancara

* * *

Dörner, K., Plog, U.: BLÁZNIT JE LIDSKÉ (Učebnice psychiatrie a psychoterapie)

(Grada Praha 1999, 353 stran, 890 Kč)

Je to kniha dvou německých autorů, ve státech EU doporučená jako učební text a Gradou vydaná v netypickém formátu. V prvním setkání mě mírně rozladil fakt, že v knize není přehled obsahu celé knihy. Až listováním jsem zjistil, že je zde sedmáct kapitol a každá má svůj obsah a seznam citované literatury. O to důležitější je úvodní část věnovaná členění knihy a podpoře chápání skutečně netradičního uchopení látky. Snad lze říci, že celá kniha je založená na vztahování se a dialogu v mnohých podobách. První dialog je se čtenářem. Ten je výrazně veden k zamýšlení se nad sebou, jsou mu navrhována cvičení a vedle faktů je konfrontován i s jakýmsi „analogovým“ formováním filosofického a antropologického kontextu.

Autoři tvrdí, že kniha má připravit studenty ke zkoušce z psychiatrie nebo psychoterapie, bez ohledu na oblast vzdělávání. Upřímně řečeno si to u nás ještě neumím představit za situace, kdy studenti, ale i pedagogové jsou stále značně zvyklí na sumu faktů nutných k „naučení se“. A recenzovaná kniha takovému přístupu nijak nefandí. Ani si já nejsem jist, jestli stačí, či ne, ale postupně jsem došel k závěru, že je to

vyvíkající součást studia psychiatrie a všech zúčastněných oborů (nejen psychoterapie, ale i klinické psychologie, psychopatologie, sociální práce aj.). Další vztahování se je zaměřené na „zúčastněné osoby“: psychiatricky činných odborníků (už v samotném označení je obsažena týmovost a pluralita!), nemocných a jejich příbuzných. Další módy vztahování najdeme u jednotlivých oblastí nemocí (poruch, trápení): *choré self* - tj. cyklothymní a schizofrenní způsob zacházení se svými obtížemi a v nebezpečí ztráty sebe sama; *choré vztahy* - neurotičtí, psychosomatictí, závislí, suicidální, sexuálně nebo osobnostně narušení lidé, jejichž kladný vztah k sobě a druhým při řešení jejich životních problémů selhal; *choré tělo* - nemocní s organickými postiženími mozku, ale také tělesně nemocní bez primární příčiny v CNS a mentálně postižení, kteří selhávají při zvládnání svých obtíží; *chorý věkem* - staří, resp. mladí potýkající se s obtížemi vyplývajícími z daného životního období. Zmíněné tematické oblasti současně pokrývají většinu kapitol knihy. Každá kapitola prochází téma od obecného zasazení („krajina“), přes nápadnosti (psychopatologie), dále setkání s takovým člověkem, jednání (tím je myšlena v podstatě psychoterapie), až k epidemiologii a prevenci. V knize můžeme výrazně vnímat mnohokrát zdůrazňované varování před psychiatrickým „značkováním“ a zdůrazněný význam sociální dimenze psychiatrie. Pávě proto mě trochu překvapilo, že autoři v této atmosféře používají např. označení „schizofrenik“. Přitom se na zahraničních kongresech posledních let lze setkat s vášnivým zavrhováním takového výrazu právě pro jeho charakter „nálepky“. Ale to je z mé strany spíše takové přátelské „popíchnutí“. Komentovanou knihu považuji skutečně za pěknou. Studentům psychologie ji bez rozpaků doporučuji.

Jiří Šípek

* * *

James O. Prochaska, John C. Norcross: PSYCHOTERAPEUTICKÉ SYSTÉMY. Průřez teoriemi. (Grada 1999, 479 stran, 990 Kč)

J. O. Prochaska vydal Psychoterapeutické systémy poprvé v r. 1979. Učebnice se stala záhy tak oblíbenou, že se dočkala dalších 3 rozšířených vydání. Od třetího vydání se připojil jako spoluautor J. C. Norcross. Zasluhou Grady bylo do češtiny přeloženo vydání poslední, čtvrté.

Knihy byla původně napsána především pro pokročilá a graduovaná studenty, ale s velkým ziskem si ji přečte i kterýkoliv zkušený psychoterapeut. Autoři probírají 35 hlavních psychoterapeutických systémů, patnácti z nich se věnují podrobněji.

Výběr určuje dle autorů kritérium empirické a v knize uvádějí „všechny systémy, k nimž se jako ke své hlavní terapeutické orientaci hlásí nejméně 1% amerických (zdůrazněno H. J.) odborníků, pracujících v oblasti duševního zdraví“ (str. 16).

Názvy jednotlivých kapitol dávají přibližnou představu o šíři výběru psychoterapeutických systémů: 1. Definování a srovnávání psychoterapií: integrativní rámec, 2. Psychoanalytické terapie, 3. Adlerovská terapie, 4. Existenciální terapie, 5. Terapie zaměřená na člověka, 6. Gestalt terapie, 7. Interpersonální terapie, 8. Expozice a terapie zaplavením, 9. Behaviorální terapie, 10. Kognitivní terapie, 11. Systemická terapie, 12. Rodově a kulturně sensitivní terapie, 13. Konstruktivistické terapie: na problém zaměřená a narativní terapie, 14. Integrativní a eklektická terapie, 15. Závěrečné srovnání: směrem k transteoretické terapii.

Jasnější obraz si čtenář udělá až při pečlivějším studiu textu, protože do jednotlivých kapitol jsou zahrnuty všechny směry, které odpovídají dané orientaci.

Všechny kapitoly mají jednotné schema: zakladatel - život a dílo; teorie osobnosti; teorie psychopatologie; teorie terapeutických procesů; terapeutický obsah; terapeutický vztah; praxe; účinnost terapie; kritika terapie (z pohledu behaviorálního, psychoanalytického, kontextuálního a integrativního); analýza paní C.; budoucí vývoj; další doporučená četba. Čtivě a srozumitelně psané teoretické pasáže jsou prokládány řadou kasuistik i osobních zkušeností z psychoterapeutické praxe obou autorů. Každá kapitola je navíc rámována 2 většimi kasuistickými rozbory. Začíná kasuistikou, typickou pro probíraný systém a končí rozborem případu paní C. Paní C. jsem znala již ze druhého vydání, kdy J. O. Prochaska měl výborný nápad na začátku knihy uvést podrobnou kasuistiku paní C., 47 leté ženy s masivními obsedantně-kompulsivními obtížemi. Na konci všech kapitol je probrána paní C. - vždy z pohledu toho systému, o kterém kapitola pojednávala. Možnost porovnat si různé terapeutické postupy u téže pacientky není jen zajímavé, ale vede i k hlubšímu přemýšlení o podstatě psychoterapie.

Velice oceňuji úsilí autorů o co nejobektivnější pohled. Terapeutické systémy jsou referovány sine ira et studio, léčebné výsledky dokumentovány na kontrolovaných výzkumných studiích, kritika formulována důsledně ze 4 rozdílných úhlů pohledu. Kdyby čtenář nevěděl, ke kterému terapeutickému směru sami autoři patří (resp. jsou jeho významnými představiteli), z textu by to stěží poznal. Přesto ale právě objektivita se týká mé jediné větší výhrady. Na začátku jsem v citaci jejich kritéria

výběru zdůraznila slovo „americký“ - Evropan je skutečně občas překvapen, kdo nebo co chybí - např. C. G. Jung! Abych byla spravedlivá, chybí i hodně Američanů, chybí dětská terapie, skupinová terapie, něco se mi naopak zdálo trochu předimenzované. Ale to už bychom se asi dostali k debatě o kriteriích a o definicích psychotherapeutických systémů. Pro zajímavost jsem si vzala k ruce „evropskou“ publikaci Gerharda Stumma a Beatrix Wirthové *Psychotherapie - Schulen und Methoden* z r. 1994 a se zájmem srovnávala. . Freedheimova *History of Psychotherapy* se mi v tomto aspektu zdála ještě objektivnější, ale méně přehledná.

Ocenění bezesporu zaslouží i český překlad, který nebyl snadný. Jen bych se přimlouvala, zda by se z Rogeriánů nemohli stát pro příště třeba Rogersovci (podobně u přídavných jmen), když autor byl Rogers.

Je skvělé a velice záslužné, že odkazy na literaturu na koncích kapitol jsou doplněny i překlady do češtiny či původními českými pracemi.

Prochaskovy a Norcrossovy Psychotherapeutické systémy jsou vynikající učebnicí, zachycující opravdu psychoterapii v celé její šíři až po současné nové směry a teorie. Kromě obrovského množství dokonale utříděných informací nabízí i podněty k přemýšlení. Vřele doporučuji všem vážným zájemcům o psychoterapii.

PhDr. Hana Junová

*Recenzované tituly z nakl. GRADA si můžete objednat na adrese:
ČMPS, Kladenská 48, 160 00 Praha 6, obdržíte je pak na dobírku přímo z nakladatelství. K ceně nutno připočíst poštovné.*

* * *

Ernest T. Stringer: ACTION RESEARCH. Second edition (Thousand Oaks, CA, USA, London and New Delhi: Sage Publications, Inc., 1999, 229 s.)

Akcí význam je záležitostí dvou skupin. Praktiků samých a učitelů i studentů na univerzitách, často s pomocí poradců, jimž autor říká „facilitators“ (t.j. osoby, které výzkum usnadňují). Výzkumy jsou zaměřeny na praktické problémy každodenního života.

Kniha se skládá z devíti kapitol. Prvé dvě jsou obecnějšího rázu. Objasňují základní pojem „akčního výzkumu ve společenské základně“ (obci, organizaci, instituci) a definují jeho principy. Třetí kapitola je věnována předběžným krokům: navázání styků s jedinci a skupinami, pochopení sociální dynamiky a vyjasnění úloh.

Následující kapitoly jsou ústřední částí knihy. Jejich obsah je naznačen třemi imperativy: Hleď (look), mysl (think) a jednej (act). První úkol vyžaduje odpověď na otázky proč, co, jak, kdo, kde, kdy. Druhý úkol se týká analýzy a interpretace. Třetím úkolem je řešení problémů.

Osmá kapitola je věnována pracovním zprávám a akademickým disertacím. Závěrečná kapitola má titul „Teorie praxe“. Výzkum dat je shrnut v pěti bodech: zkušenost, získávání dat, analýza dat, písemné zprávy, akce.

Josef Brožek

* * *

J. H. Capshaw: PSYCHOLOGISTS ON THE MARCH (Cambridge, UK and New York, Cambridge University Press 1999, 276 s.)

Podtitul „Věda, praxe a profesionální identita v Americe, 1929 - 1969“ objasňuje, kdo a kde byl na pochodu. Autor sám je profesorem psychologie na univerzitě v Indianě v městě Bloomington.

Kniha je jednou z nejdůležitějších prací týkajících se historie americké psychologie. Je to dílo doslova životní: Zrodilo se jako seminární práce, rozšířilo se na doktorskou disertaci a prošla mnohými revizemi, až nabyla této formy.

Moderní psychologie se začala přednášet na amerických univerzitách koncem 19. století. Rozvinula se po první světové válce, kdy mezi léty 1919 a 1939 počet psychologů v USA vzrostl z nějakých 300 na 3.000. Po druhé světové válce růst počtu psychologů pokračoval a dosáhl 30.000 v roce 1970. O 25 let později, v roce 1995 se blížil ke čtvrti milionu.

Během jednoho století se přeměnila psychologie z akademické speciality na technovědecké povolání, zdůrazňující jak vědecký výzkum tak praktické užití.

Kniha se skládá z 4 kapitol, pojednávajících o vývoji americké psychologie jako vědy a jejího použití v praxi a z pěti mezihér (interludes) týkajících se kariéry E. G. Boringa, profesora psychologie na Harvardské univerzitě (a přítele recenzenta). Autor sleduje Boringův údolostmi bohatý život od r. 1924, kdy se stal ředitelem psychologické laboratoře Harvardovy university do jeho smrti v r. 1968. Tento postup, v psychohistorické literatuře jedinečný, umožňuje prolnutí sociální historie psychologie a individuální historie jednoho z jejích vynikajících představitelů.

Josef Brožek

Novinky psychologie z Portálu

Psychologická diagnostika dospělých

Mojmír Svoboda

Mojmír Svoboda

Psychologická diagnostika dospělých

Publikace, která si už v prvním vydání získala velkou oblibu mezi studenty i psychology v praxi, popisuje východiska a zásady diagnostiky a především několik set metod pokrývajících širokou škálu zjišťovaných charakteristik. Pro druhé vydání ji autor rozšířil a doplnil o informace o některých nových nebo inovovaných testech.

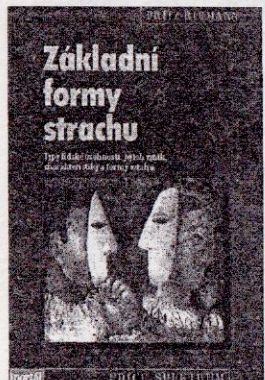
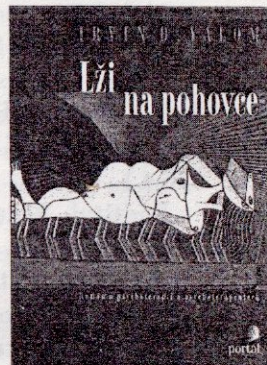
váz., 344 s., 369 Kč

Irvin D. Yalom

Lži na pohovce

Na pozadí příběhu několika analyticky orientovaných terapeutů a jejich pacientů, který se odehrává v současném San Francisku, otevírá přední americký psychoterapeut řadu zásadních problémů pomáhajících profesí: vztahy mezi profesionály a jejich klienty, mezi terapeuty navzájem, otázky přenosu a protipřenosu, motivace jednotlivých terapeutů, jejich osobní zralosti a integrity, věrnosti (analytické) doktríně a tvořivosti, autentičnosti v profesionálním vztahu. Autor dává čtenářům nahlédnout do průběhu terapie a supervize, práce se sny, ale i vztahů a postojů v psychoterapeutické komunitě. Přitom knihou prochází napínavý děj s detektivní zápletkou.

váz., 384 s., 349 Kč

Fritz Riemann

Základní formy strachu

Psychoanalytická typologie F. Riemanna podává vymezení čtyř základních osobnostních typů, rozlišitelných v normě i v psychopatologii různého stupně. Základ typologie tvoří čtyři potřeby či tendence člověka – potřeba samostatnosti, sounáležitosti, stálosti a změny. Osobnostní typy se pak liší tím, která z těchto tendencí je převládajícím zdrojem úzkosti a strachu v životě člověka. Popis doplňují četné kazuistiky, výklad vzniku povahových zvláštností typů či formy interakcí jednotlivých typů s druhými lidmi.

brož., 200 s., 259 Kč

Howard Gardner

Dimenze myšlení

Jedna z nejnvlivnějších knih o vývojové psychologii, psychologii myšlení a moderním vzdělávání v posledních desetiletích prezentující teorii „mnoha inteligencí“. Autor ukazuje, jak se vyvíjelo pojetí inteligence, na základě výzkumů z oblasti psychologie, etnologie aj. dokazuje, že existuje nejméně sedm relativně nezávislých okruhů inteligence, které jsou různým lidem dány v různé míře.

váz., 400 s., 435 Kč

Volná místa

Psychiatrická léčebna v Dobřanech přijme klinického psychologa nebo psychologa se zájmem o klinickou práci. Dále hledá terapeuty a koterapeuty s klinickou zkušeností. Kontakt: Mgr. Karolína Malá, PL Dobřany, tel.: 019/781 32 79 (po, čt, pá) nebo PA PLD, Čechova 44, Plzeň, tel.: 019/2747474 kl. 217 (út, st).

Psychoterapeutická a psychosomatická klinika ESET s.r.o. přijme psychiatra a klinického psychologa, oba s funkční specializací na úvazky 1,0. Dále pedopsychiatra s funkční specializací na úvazek nižší. Nabídky pouze písemně vč. CV zasílejte na adresu: ESET, s.r.o., Vejvanovského 1610, 149 00 Praha 4, Nástup podzim 1999.

Pedagogicko-psychologická poradna v Jindřichově Hradci hledá psychologa (psycholožku). Kontakt: PPP, Sládkova 319/II, 377 01 Jindř. Hradec, tel. 0331/361560.

Nabízím možnost ambulance pro privátního psychologa na 3 dny v týdnu (nebo podle dohody), v centru Prahy, velmi levně. Kontakt: Irena Preissová, tel. 4725068 večer, nebo 0606941737.

Psycholožka v poradenství přijme práci na 8 - 10 hodin týdně, Praha 1, 2, 3, 4. Nástup možný leden 2000. Kontakt: PhDr. Zdeňka Fialová, tel. 24214778 během dne, nebo na sekretariátě ČMPS tel. 316 3185 (353 60477).

Uveřejňované příspěvky včetně inzerce nemusí vyjadřovat názory Rady ČMPS. Přijímají se na disketě v T602, Word 6, elektronickou poštou, strojopisem pouze v rozsahu do 1 strany A4 nebo kratší telefonicky.

Uzávěrka březnového čísla je 15. února 2000.

KNIHY ŽÁDEJTE U SVÝCH KNIHKUPCŮ NEBO NA ADRESE NAKLADATELSTVÍ:

Portál, s.r.o., Klapková 2, 182 00 Praha 8, tel. (02) 830 28 202, fax (02) 830 28 208,

e-mail: naklad@portal.cz, <http://www.portal.cz>, odborná literatura na internetu - <http://www.studovna.cz>

Léčba jasným světlem efektivní forma terapie pro

zimní deprese (SAD)
pocit únavy
nedostatek energie
zvýšený příjem potravy
Jet - Lag

subsyndromální SAD
apatie
snížená výkonnost
poruchy spánku
premenstruální syndrom

Terapie bez vedlejších účinků a rizik.

Jednoduše proveditelná, nenáročná na pozornost pacienta, cenově dostupná.

Velmi rychlý a intenzivní účinek během 3 - 7 dnů od započetí léčby.

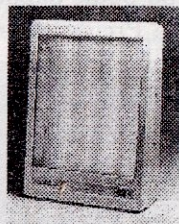
Přístroje od předních výrobců, certifikované pro trh v ČR.

Další informace a objednávky:

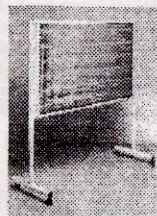

MSBF v.o.s.

Šenflukova 537
254 01 Jilové u Prahy
Czech Republic
tel: + 420/2/9951398
tel: +420/601/285926
fax: + 420/2/9953851
e - mail: info @msbf.cz
www.msbf.cz

Systémy pro profesionální i osobní použití

Formulář pro adresář psychologů - elektronická verze 2000 Opravy - změny - nová zařazení

Jméno, příjmení, titul: _____

Rodné příjmení: _____

Vysoká škola, obor, rok ukončení: _____

Specializace, užší zaměření: _____

Název pracoviště, adresa, telefon: _____

E-mail: _____

Členství v odborných společnostech: _____

Kontaktní adresa: _____

Datum: _____ Podpis: _____